

УДК 341.21

Т. О. Чернобаєва, здобувачка
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра міжнародного права
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

ДОГОВІРНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З СУБ'ЄКТАМИ ІНОЗЕМНИХ ФЕДЕРАТИВНИХ ДЕРЖАВ

У статті розглянута поодинок практикою укладання Україною міжнародно-правових договорів з суб'єктами федеративних держав. Договори уклалися переважно в сфері повноважень окремих міністерств. На прикладі Угоди між Україною і Республікою Татарстан з'ясована правова процедура укладання такого договору та застосовані норми міжнародного права, досліджені правові умови його реалізації, що підтверджують належність до міжнародних договорів публічного права.

Ключові слова: міжнародні договори, суб'єкти міжнародного права, суб'єкти федерації, правоздатність укладати міжнародні договори, транскордонне співробітництво територіальних громад або влад.

Постановка проблеми. Міжнародно-правові відносини України з іноземними державами після проголошення незалежності в 1991 році набули бурхливого розвитку. Цікавим є те, що *такі відносини включають також договірно-правову практику з суб'єктами федеративних держав.*

Мета статті. Для того, щоб окреслити мету цієї статті слід зазначити, що у цей самий час набула розвитку практика договірних відносин прикордонних територій, що здійснюється на підставі міждержавних угод. Зокрема, Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або владами [1, ст. 2] в частині 1 статті 2 встановлює, що «Транскордонне співробітництво здійснюється в межах компетенції територіальних громад або влади, визначених внутрішнім законодавством. Межі та характер такої компетенції цією Конвенцією не змінюються».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Міжнародне співробітництво адміністративно-територіальних одиниць ретельно досліджується українськими і зарубіжними юристами [2]. Загальний підсумок тут наразі підбито М. О. Баймуратовим, який зазначає, що в юридичному сенсі адміністративно-територіальні одиниці є, як правило, виключно суб'єктами конституційно-правових відносин. При цьому органи державної влади або органи місцевого самоврядування, за допомогою яких вони можуть брати участь у правовідносинах, належать до числа учасників широкого кола суспільних відносин, які регулюються різними галузями права [3, с. 25].

Виклад основного матеріалу. Міжнародні договори адміністративно-територіальних одиниць України не належать до міжнародного публічного права. Це відноситься також до публічно-правових міжнародних договорів, що укладають адміністративно-територіальні одиниці України з суб'єктами федеративних держав не в межах прикордонного співробітництва. Хоча суб'єкти федерацій іноді намагались укладати міжнародно-правові договори з українськими адміністративно-територіальними одиницями, це було заперечено МЗС України за беззаперечної відсутності такого повноваження у українських суб'єктів. Наразі відомо декілька легітимних договорів адміністративно-територіальних одиниць України на рівні області, укладених з суб'єктами федерацій. Наприклад, 17 грудня 2010 року з Харківською обласною державною адміністрацією було укладено Угоду про торговельно-економічне, науково-технічне соціальне і культурне співробітництво [4], 16 червня 2001 року була укладена Угода між Радою міністрів Автономної Республіки Крим України та адміністрацією Санкт-Петербурга Російської Федерації про співробітництво в торговельно-економічній, науково-технічній і гуманітарно-культурній сферах [5], 17 вересня 2015 року Миколаївська обласна державна адміністрація України уклала Угоду з Урядом Аджарської Автономної Республіки Грузії про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне

співробітництво [6]. Таких прикладів можна навести набагато більше [7]. Але навіть претендування суб'єкта іноземної федеративної держави на статус суб'єкта міжнародного права не може перетворити його договір з адміністративно-територіальною одиницею на договір міжнародного публічного права, він лишається поза межами міжнародного публічного права.

Таким чином, постає питання про міжнародні договори, укладені Українською державою з суб'єктами іноземних федеративних держав, що можна розглядати як публічно-правові. Такі договори є набагато більш нечастими, наразі їх відомо чотирнадцять:

Угода між Урядом України і Урядом Республіки Башкортостан Російської Федерації про економічне і культурне співробітництво від 29 листопада 1991 року [8]; Угода між Урядом України та Урядом Республіки Саха (Якутія) Російської Федерації про торговельно-економічне співробітництво від 28 грудня 1993 року [9]; Протокол переговорів між делегаціями Уряду України та Уряду Республіки Татарстан Російської Федерації від 15 січня 1994 року [10]; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво від 15 січня 1994 року [11]; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан Російської Федерації про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта» від 4 липня 1995 року [12]; Угода між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та урядом Санкт-Петербурга Російської Федерації про торговельно-економічне співробітництво від 12 вересня 1995 року [13]; Протокол між Урядом України та адміністрацією Кемеровської області Російської Федерації про основні принципи торгово-економічного співробітництва від 31 березня 1998 року [14]; Угода про економічне та науково-технічне співробітництво між Міністерством агропромислового комплексу та Міністерством промислової політики України і адміністрацією Орловської області Російської Федерації від 14 квітня 1999 року [15]; Угода між Урядом України та Урядом Республіки Бурятія Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво від 22 квітня 1999 року [16]; Протокол про співробітництво в галузі інформації між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та адміністрацією Ярославської області Російської Федерації від 2 липня 1999 року [17]; Протокол переговорів Міністра транспорту України і губернатора Ярославської області Російської Федерації з питань співробітництва в галузі авіаційного транспорту від 2 липня 1999 року [18]; Угода про торговельно-економічне співробітництво між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та адміністрацією Ярославської області Російської Федерації від 2 липня 1999 року [19]; Протокол про співробітництво в галузі інформації між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та адміністрацією Оренбурзької області Російської Федерації від 22 липня 1999 року [20]; Угода між Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України та адміністрацією Оренбурзької області Російської Федерації про торговельно-економічне співробітництво від 22 липня 1999 року [21].

Як можна побачити, деякі з цих договорів укладені в сфері повноважень Кабінету Міністрів України як міжурядові договори, а більшість укладені в сфері повноважень центральних органів виконавчої влади України як міжвідомчі. Їх уклали переважно в 90-ті роки ХХ століття, тобто до переукладання Федеративного договору Російської Федерації, з яким пов'язано суттєве обмеження повноважень суб'єктів Російської Федерації в міжнародних відносинах. За спливом часу доволі важко надати правову оцінку усім цим договорам, але окремо серед них стоять міжурядові. Візьмемо для прикладу два з них, укладених Кабінетом Міністрів України з Республікою Татарстан і з Республікою Башкортостан. Обидва договори уклалися за правилами укладання міжнародних міжурядових договорів з відповідною офіційною підготовчою процедурою на рівні вищих урядових органів України.

Першим з таких договорів була укладена безстроково Угода між Урядом України та Урядом Республіки Башкортостан про економічне і культурне співробітництво від 29 листопада 1991 року. 5 травня 1995 року Кабінет Міністрів України схвалив проект Протоколу

реалізації Угода між Урядом України та Урядом Республіки Башкортостан про економічне і культурне співробітництво в 1995 році [22]. Відповідний проект Протоколу було подано Міністерством зовнішніх економічних зв'язків і узгоджений з Міністерством закордонних справ. Другим міжнародним договором України з суб'єктом іноземної федеративної держави була Угода між урядом України та Урядом Республіки Татарстан «Про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта» від 4 липня 1995 року [23]. Ця Угода набагато більше вплинула на внутрішньодержавні правовідносини в Україні і Татарстані.

Одне з ключових питань, що має бути розглянутим в контексті укладання таких договорів, полягає у з'ясуванні того, за яким правом вони уклалися? На нашу думку, мова беззаперечно йшла про міжнародне публічне право з наступних причин.

Україна під час підготовки до підписання та підписання Угоди діяла в якості суб'єкта міжнародного права. Відповідно до Указу Президента України від 29 листопада 1994 року «Про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта» [24] Кабінет Міністрів України був зобов'язаний здійснити необхідні кроки в цьому напрямку. Президент України як особа, що *ex officio* представляє державу у міжнародних відносинах, доручив Кабінету Міністрів України виступити з договірною ініціативою. Відповідно до статті 3 чинного на той час Закону України «Про міжнародні договори України», Уряд України «розглядає внесені пропозиції і не пізніше як у десятиденний термін подає їх разом з відповідними висновками Президентові України, а щодо договорів, які укладаються від імені Уряду України, приймає рішення про укладення такого договору України» [25]. 4 липня 1995 р. Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про укладення Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта», яким схвалив поданий Міністерством економіки і погоджений з Міністерством закордонних справ проект Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта» і визначив уповноважених осіб на підписання Угоди «від імені Уряду України» [26].

Республіка Татарстан також діяла з метою укласти міжнародний договір публічного права. Міжнародна договірна правосуб'єктність Республіки Татарстан, як суб'єкта Російської Федерації, була закріплена не в Федеративному договорі, який Республіка Татарстан не підписала, а спеціально укладеному з нею Договорі Російської Федерації з Республікою Татарстан «Про розмежування предметів ведення і взаємне делегування повноважень між органами державної влади Російської Федерації і органами державної влади Республіки Татарстан» і в Конституції Республіки Татарстан. В зазначеному Договорі Російської Федерації з Республікою Татарстан закріплено конституційно-правовий статус Татарстану. Зокрема, відповідно до пунктів 11 і 13 статті 2 Договору органи державної влади Республіки Татарстан «самостійно беруть участь в міжнародних відносинах, встановлюють відносини з іноземними державами і укладають з ними угоди, які не суперечать Конституції і міжнародним зобов'язанням Російської Федерації, Конституції Республіки Татарстан і цьому договору, беруть участь в діяльності відповідних міжнародних організацій, самостійно здійснюють зовнішньоекономічну діяльність». Відповідно до Конституції Республіки Татарстан: «Республіка Татарстан в межах своїх повноважень вступає в міжнародні та зовнішньоекономічні зв'язки з суб'єктами та адміністративно-територіальними утвореннями іноземних держав, іноземними державами, укладає міжнародні договори, обмінюється представництвами, бере участь у діяльності міжнародних організацій». Відповідна норма закріплена в Законі Татарстану 1999 року «Про міжнародні договори Республіки Татарстан». Указом Президента Республіки Татарстан від 13 грудня 1994 р. № VII-883 «Про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта» [27] Кабінету Міністрів Республіки було доручено підписати Угоду.

Як можна було побачити, Татарстан активно і легально користувався своїм правом укладати публічно-правові міжнародні договори і це входило до його повноважень. Закон Республіки Татарстан «Про міжнародні договори Республіки Татарстан» в статті 1 такими

словами визначав його предмет: «цей Закон визначає порядок укладення, виконання та припинення міжнародних договорів Республіки Татарстан. Міжнародні договори Республіки Татарстан полягають, виконуються і припиняються відповідно до загальноновизначених принципів і норм міжнародного права, Конституцією Республіки Татарстан, положеннями самого договору, цим Законом». А визначення міжнародного договору Татарстану у статті 2 містило наступне – це «міжнародна угода, укладена Республікою Татарстан з іноземною державою (або державами), суб'єктами іноземних федеративних держав, адміністративно-територіальними утвореннями іноземних держав або з міжнародною організацією в письмовій формі і регулюється міжнародним правом» [28].

Після підписання Угоди Україною і Республікою Татарстан сторони розглядали її як міжнародний договір публічного права і почали виконувати. Відомості про Угоду розміщено на Офіційному сервері Республіки Татарстан в переліку міжнародних договорів Татарстану [29]. Статус Угоди як міжнародного договору публічного права було підтверджено українськими судами, в яких і українська, і татарстанська сторони посилалися на неї саме як на міжнародний договір [30]. Як відомо, у міжнародному праві зазвичай не викликають заперечень повноваження національних судів визнавати дійсність для держави міжнародних договорів та приймати рішення про застосування чи незастосування норм таких договорів у справі. Це визнають українська і російська міжнародно-правові доктрини [31, с. 88-91]. Відповідна практика відома українським судам [32, с. 67-77], при цьому разом з визнанням дії міжнародного договору визнавалися чинними і всі правовідносини, що виникли у зв'язку з його дією.

Питанням, яке на нашу думку також потребує вирішення, є з'ясування якими саме нормами міжнародного права керувалися сторони під час укладання та виконання цієї Угоди. Питання походить від юридичної невизначеності статусу суб'єкта федерації: чи варто вважати його державою, або ж він є іншим суб'єктом міжнародного права. Дискусії щодо цього питання тривають, але вони не заперечують самого факту участі таких суб'єктів в міжнародних договірних відносинах. Міжнародне право, на нашу думку, жодним чином не ускладнює таку ситуацію, оскільки спеціально не обмежує коло суб'єктів, що можуть укладати міжнародні договори.

Наразі в міжнародному праві є два акти, що визначають порядок укладання, виконання і припинення міжнародних договорів. Відповідно до пункту 1(а) статті 2 Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 року «договір» означає «міжнародну угоду, укладену між державами в письмовій формі і регульовану міжнародним правом» [33, ст. 2]. Отже, Конвенція не може бути застосованою до суб'єктів, щодо яких не існує впевненості в тому, що вони є «державами». Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року, також розрахована на застосування за участю держав: «Ця Конвенція застосовується: а) до договорів між одним або декількома державами і однією або кількома міжнародними організаціями» (стаття 1). Отже укладання міжнародних договорів між іншими суб'єктами міжнародного права має відбуватися відповідно до звичаєвих норм права міжнародних договорів, що й відбувається на практиці. Таким чином, було б коректним вважати, що Україна має право укладати міжнародні договори з іншими суб'єктами міжнародного публічного права (не державами та не міжнародними організаціями) на основі загального міжнародного права.

Той факт, що звичаєве право міжнародних договорів зберігає свою силу не викликає заперечень в доктрині міжнародного права. Зокрема, М. Вілліджер пише, що є беззаперечним фактом те, що положення Конвенції базуються на звичаєвому праві, що діє незалежно і паралельно писаному праву [34, с. 23]. Таким чином, не може виникати питання про відсутність міжнародно-правових норм для укладання міжнародних договорів публічного права між суб'єктами міжнародного права, які не відносяться до держав та міжнародних міждержавних організацій. Такі норми є, і ними є норми звичаєвого права міжнародних договорів.

З моменту укладання україно-татарстанської Угоди 1994 року сторони ніколи не робили заяв про неможливість її виконання, що допускається право міжнародних. Про це

свідчить стаття 65 Віденської Конвенції про право міжнародних договорів 1969 року: «учасник, який відповідно до положень цієї Конвенції посилається на ваду у своїй згоді на обов'язковість для нього договору або на підставу для оспорування дійсності договору, для припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії, повинен повідомити інших учасників про свою вимогу. У повідомленні має бути зазначено заходи, які передбачається вжити щодо договору, а також їх обґрунтування». Таким чином, відсутність заяв про нечинність Угоди з боку України і Татарстану, як сторін цього договору, а також наявні докази її виконання Сторонами створили беззаперечну, на нашу думку, презумпцію її юридичної чинності.

Висновки. Таким чином, міжнародній практиці України відомі приклади укладання міжнародних договорів з суб'єктами іноземних федеративних держав, що мали відповідний рівень міжнародної договірної правосуб'єктності. Така практика мала місце здебільше у 90-х роках ХХ століття, договори уклалися переважно в сфері повноважень окремих міністерств, рідше в сфері повноважень Кабінету Міністрів України. Укладання договорів відбувалося переважно з використанням внутрішньодержавних процедур підготовки тексту, визначенням осіб, уповноважених на ведення переговорів та підписання тексту договору. Надання згоди на обов'язковість договорів відбувалося шляхом їх підписання без застосування додаткових процедур. Всі договори України з іноземними суб'єктами федеративних держав уклалися безстроково, тобто формально-юридично вони є чинними до моменту припинення сторонами їх дії за правилами права міжнародних договорів. По деяких з договорів в Україні приймалися урядові рішення щодо стану їх виконання, або ж стан виконання ставав предметом судових розглядів, де суди ставились до них як до актів міжнародного публічного права.

Список літератури

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями. Мадрид, 21 травня 1980 року. Веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_106
2. Бутко М. П. Регіональні аспекти зовнішньоекономічної діяльності // Труды Одесского государственного политехнического университета. Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. – Вып. 2. – Одесса, 1999. – С. 266-272; Гарагонич В. В. Прикордонне співробітництво України з країнами Центрально-Східної Європи та його значення для розвитку транскордонної співпраці на сучасному етапі // Историчний архів. Наукові студії: Зб. наук. пр. – Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – Вып. 4. – С. 92-97; Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його місце в регіональному розвитку // Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України. За ред. С. Максименка. – К.: Логос, 2000. – 171 с.
3. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2015. – 628 с.
4. Угода між Харківською обласною державною адміністрацією України та Урядом Республіки Татарстан Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне, соціальне і культурне співробітництво. Веб-сайт Харківської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://old.kharkivoda.gov.ua/uk/document/view/id/3047>
5. Соглашение между Советом министров Автономной Республики Крым Украины и администрацией Санкт-Петербурга Российской Федерации о сотрудничестве в торгово-экономической, научно-технической и гуманитарно-культурной областях от 2 февраля 2001 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
6. Угода між Миколаївською обласною державною адміністрацією України та Урядом Аджарської Автономної Республіки Грузії про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво. Веб-сайт Департаменту економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.economy-mk.gov.ua/images/economy/13.Regions/Ugodal.pdf>
7. Решение Экономического совета Содружества Независимых Государств о реестре (перечне) подписанных международных документов о межрегиональном и приграничном сотрудничестве, государств-участников СНГ. 14 декабря 2007 года. Веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_149/page
8. Соглашение между Правительством Украины и Правительством Республики Башкортостан Российской Федерации об экономическом и культурном сотрудничестве от 29 ноября 1991 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>

9. Соглашение между Правительством Украины и Правительством Республики Саха (Якутия) Российской Федерации о торгово-экономическом сотрудничестве от 28 декабря 1993 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
10. Протокол переговоров между делегациями Правительства Украины и Правительства Республики Татарстан Российской Федерации от 15 января 1994 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
11. Соглашение между Правительством Украины и Правительством Республики Татарстан Российской Федерации о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве от 15 января 1994 года– Соглашения между правительством государства – участника СНГ и регионами государства – участника СНГ. Исполнительный Комитет СНГ. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
12. Соглашение между Правительством Украины и Правительством Республики Татарстан Российской Федерации о создании транснациональной финансово-промышленной нефтяной компании «Укртатнафта» от 4 июля 1995 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
13. Соглашение между Министерством внешних экономических связей и торговли Украины и правительством Санкт-Петербурга Российской Федерации о торгово-экономическом сотрудничестве от 12 сентября 1995 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
14. Протокол между Правительством Украины и администрацией Кемеровской области Российской Федерации об основных принципах торгово-экономического сотрудничества от 31 марта 1998 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
15. Соглашение об экономическом и научно-техническом сотрудничестве между Министерством агропромышленного комплекса и Министерством промышленной политики Украины и администрацией Орловской области Российской Федерации от 14 апреля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
16. Соглашение между Правительством Украины и Правительством Республики Бурятия Российской Федерации о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве от 22 апреля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
17. Протокол о сотрудничестве в области информации между Министерством внешних экономических связей и торговли Украины и администрацией Ярославской области Российской Федерации от 2 июля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
18. Протокол переговоров Министра транспорта Украины и губернатора Ярославской области Российской Федерации по вопросам сотрудничества в области авиационного транспорта от 2 июля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
19. Соглашение о торгово-экономическом сотрудничестве между Министерством внешних экономических связей и торговли Украины и администрацией Ярославской области Российской Федерации от 2 июля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
20. Протокол о сотрудничестве в области информации между Министерством внешних экономических связей и торговли Украины и администрацией Оренбургской области Российской Федерации от 22 июля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
21. Соглашение между Министерством внешних экономических связей и торговли Украины и администрацией Оренбургской области Российской Федерации о торгово-экономическом сотрудничестве от 22 июля 1999 года. Официальный сайт Исполнительного комитета СНГ. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13182>
22. Протокол реализации Угоды між Урядом України та Урядом Республіки Башкортостан про економічне і культурне співробітництво в 1995 році. Веб-сайт Верховної Ради України. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/323-95-%D0%BF>
23. Про укладення Угоды між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта»: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 1995 року № 487. Веб-сайт Верховної Ради України. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/487-95-%D0%BF>
24. Про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта»: Указ Президента України від 29 листопада 1994 року № 704/94. Веб-сайт Верховної Ради України. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/704/94>
25. Про міжнародні договори України: Закон України. – Відомості Верховної Ради України. – 1994, № 10, Ст. 45
26. Про укладення Угоды між Урядом України і Урядом Республіки Татарстан про створення транснаціональної фінансово-промислової нафтової компанії «Укртатнафта»: Постанова Кабінету Міністрів України від

- 4 липня 1995 року № 487. Веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/487-95-%D0%BF>
27. Указ Президента Республики Татарстан № УП-883 от 13.12.1994 года «О создании транснациональной финансово-промышленной нефтяной компании «Укртатнафта». Официальный сайт президента Республики Татарстан. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://president.tatarstan.ru/legis/law/41113>
 28. Закон Республики Татарстан «Про международные договоры Республики Татарстан» от 14 июля 1999 года № 2282. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://docs.cntd.ru/document/917004726>
 29. Перечень международных договоров (соглашений, протоколов), заключенных от имени Республики Татарстан и от имени Правительства Республики Татарстан. Официальный сервер Республика Татарстан. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://1997-2011.tatarstan.ru/index.php?DNSID=5a76b441fddf0bbbc13bda8ffa90314&node_id=178 (Перегляд 15 жовтня 2013 року.)
 30. Постанова Вишого господарського суду України від 20 серпня 2009 р. № 32/1. Офіційний веб-сайт Вишого господарського суду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.arbitr.gov.ua/docs/28_2454177.html
 31. Лукашук И. И. Международное право в судах государств. СПб.: СКФ “Россия-Нева”. – 1993. – 301 с.
 32. Буроменський М. В. Коментар до статті 9. / Конституція України. Науково-практичний коментар. Харків, Право, 2011. – 1128 с.
 33. Віденська конвенція про право міжнародних договорів, 1969 року. Веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118
 34. Villiger M. E. The 1969 Vienna Convention on the Law of Treaties – 40 years After. Académie de droit international de La Haye. Collected courses / Recueil des cours. vol. 344. – 2011. – 192 p.

Стаття надійшла 25.11.2017 р.

Т. А. Чернобаева, соискатель
 Национальный университет имени Ярослава Мудрого
 Кафедра международного права
 ул. Пушкинская, 77, Харьков, 61024, Украина

ДОГОВОРНО-ПРАВОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ УКРАИНЫ С СУБЪЕКТАМИ ИНОСТРАННЫХ ФЕДЕРАТИВНЫХ ГОСУДАРСТВ

Резюме

В статье частично рассмотрена практика заключения Украиной международно-правовых договоров с субъектами федеративных государств. Договоры заключались преимущественно в сфере полномочий отдельных министерств. На примере Соглашения между Украиной и Республикой Татарстан проанализирована правовая процедура заключения такого договора и применение норм международного права, исследованы правовые условия его реализации, которые подтверждают принадлежность к международным договорам публичного права.

Ключевые слова: международные договоры, субъекты международного права, субъекты федерации, правоспособность заключать международные договоры, приграничное сотрудничество территориальных общин и властей.

T. O. Chernobaieva, Applicant
 Yaroslav Mudryi National Law University
 the Department of International Law
 Pushkinskaya Street, 77, Kharkiv, 61024, Ukraine

THE TREATY AND LEGAL RELATIONS OF UKRAINE WITH THE SUBJECTS OF FOREIGN FEDERAL STATES

Summary

The article considers the limited practice of Ukraine's conclusion of international legal agreements with the subjects of federal states. The treaties mainly concluded of the powers of individual ministries. On the example of the Agreement between Ukraine and the Republic of Tatarstan, the legal procedure for concluding such a treaty and the applicable norms of international law have been clarified, legal conditions for its implementation have been examined, which confirm membership in international public law treaties.

Key words: international treaties, the subjects of international law, the subjects of the federation, legal capacity to conclude international treaties, cross-border cooperation of territorial communities and authorities.